

BÖLÜM 4

SİBER DÜNYA ÜTOPYASINDA BİR DİSTOPYA: STALKİNG

■ Burcu DEMİREL¹

GİRİŞ

Stalking fiili İngilizce'den dilimize "ısrarlı biçimde takip etme", "gizlice sokulma" "sinsi izleme" "sezdirmeden yaklaşma, yakalama" gibi anlamlara karşılık gelmektedir (1). İngilizce sözlükte ise kişiyi rahatsız edici şekilde izlemek, takip etmek anlamına gelmektedir (2). Stalking diğer bir ifadeyle takip etme eylemini sürdüren kişiyi tanımlayan "Stalker" kelimesi avcı, saplantılı bir şekilde takip eden kişi, takıntılı bir biçimde takipte kalan sapık, sapkın, siber sapık olarak ifade edilirken, bu duruma maruz kalanı "Stalkee" yani farkında olmadan izlenen, takip edilen biçimlerinde ifade edilmektedir.

Stalk kavramıyla ilk karşılaşma 20. Yüzyılda ruh sağlığı hekimlerinin bir kişinin başka bir kişi tarafından gerçeklikten uzak sevilme düşüncesi, kişinin kendisinden daha üst düzeyde gördüğü biri tarafından arzu edildiği ve aşık olduğu düşüncesine inanması anlamına gelen erotomani kavramını tanımlamak için kullandıkları görülmüştür (3). Meloy ve Gothard (1995), klinik açıdan 'bir kişiye yönelik olağan dışı ve uzun süreli tehdit edici ve taciz edici davranışlar bütünü' şeklinde tanımlamıştır (4). Gündelik hayatta direkt İngilizce terim olarak da kullanılan stalking kavramı Türkçe'de sosyal medya platformlarında takipçi, ayrıntılı inceleme, kişiler hakkında onların haberi olmaksızın tüm bilgileri elde etmeye çalışma anlamlarına karşılık olarak kullanılmasına karşılık; korkutan, kaygılandıran ve tekrarlanan davranışları ifade eden bir eylemi kapsamaktadır (5). Ülkemizde alan yazında bu kavram ilk olarak "saplantılı takip" olarak kullanılmış (2) ancak güncel olarak "ısrarlı takip" şeklinde literatürde yer almaktadır (6).

¹ Psk., İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uygulamalı Psikoloji Bölümü, demirel.burcu@gmail.com

neden olmaktadır. Sosyal psikoloji alanında önleyici programların etkin hale getirilmesi için çalışmalar yapılması son derece önemli olacaktır. Kamu spotları oluşturulması, eğitimler verilmesi, TV programları ve dizilerinde gerekli düzenlemelerin yapılması da şiddetin önlenmesi adına bir adım olacaktır. Bununla birlikte hukuki ve politik alanda stalking kavramının bir şiddet biçimi olarak tanımlanması, çerçevenin belirlenmesi ve buna göre yasal düzenlemelerin oluşturulması, bununla beraber topluma konuyla alakalı etkili eğitimler verilmesi, kamu spotları oluşturulması muhtemelen takip olaylarının ve mağduriyet olaylarının önüne geçilmesi açısından anlamlı olacaktır.

KAYNAKLAR

1. www.tureng.com (Çevrimiçi] 2019.
2. Bağ, B., 2012 ve Oxford University Press, 2020. 2012.
3. *A comparative study of erotomania and obsessional subjects in a forensic sample*. Zona, M., Sharma, K., & Lane, J. basım yeri bilinmiyor : Journal of Forensic Sciences, 1993.
4. Meloy, J.R., & Gothard, S., 2012 *A demographic and clinical comparison of obsessional followers and offenders with mental disorders*. basım yeri bilinmiyor : American Journal of Psychiatry, 152, 258-263.
5. Cupach, W. R. ve Spitzberg, B. H., 2004. The dark side of relationship pursuit: From attraction to obsession and stalking. *Lawrence Erlbaum Associates*. Mahwah, New Jersey : yazarı bilinmiyor,
6. Başar, D., 2019 Stalking as a new form of violence: Its relationship with ambivalent sexism, honor endorsement and gender-based violence attitudes. Ankara : Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
7. Travis, J., 1996. *Domestic violence, stalking, and antistalking legislation*. Rockville : National Institute of Justice.
8. Sheridan, L., Davies, G., 2011. *The course and nature of stalking: A victim perspective*. and Boon, J. 3, basım yeri bilinmiyor : The Howard Journal, 40. 215-234.
9. Doğan, R., 2014 *Kadına yönelik şiddetin bir türü olarak, ısrarlı takip (stalking) kavramı ve suçu*. Ankara Barosu Dergisi, 135-154.
10. Gürgezoğlu, E., 2010. *Takip/izlemeye ilişkin algının incelenmesi ve mağdur olan /olmayanların kaygı düzeylerinin karşılaştırılması* . istanbul : Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
11. Konseyi, Avrupa., 2011. *Kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadelede dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi*.
12. Logan, T. K. ve Walker, R., 2009. *Partner stalking: Psychological dominance or "business as usual"?* Trauma, Violence, & Abuse, Cilt 10. 247-270.
13. Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı . <https://morcati.org.tr/flort-siddeti/> (Çevrimiçi] 2020.
14. Meloy, J., 1998. *The Psychology of Stalking: Clinical and Forensic Perspectives*. 1998.
15. Acquadro Maran, D. ve Varetto, A., 2018. *Psychological impact of stalking on male and female health care professional victims of stalking and domestic violence*. Frontiers in Psychology, 2018. 321.
16. Dunlap, E. E., Lynch, K. R., Jewel, J. A., Wasarhaley, N. E. ve Golding, J. M., 2015. *Participant gender, stalking myth acceptance, and gender role stereotyping in perceptions of intimate partner stalking: a structural equation modeling approach*. Psychology, Crime & Law.

17. Douglas, K. S. ve Dutton, D. G.,2011. *Assessing the link between stalking and domestic violence*. 6, basım yeri bilinmiyor : Aggression and Violent Behavior, 6. 519-546.
18. Pathé, M. ve Mullen, P. E.,1997. *The impact of stalkers on their victims*. The British Journal of Psychiatry, 170. 12-17.
19. Ybarra, M. L., Langhinrichsen-Rohling, J. ve Mitchell, K. J.,2017. *Stalking-like behavior in adolescence: Prevalence, intent, and associated characteristics*. Psychology of Violence, Cilt 7. 192-202.
20. Mullen, P. E., Mackenzie, R., Ogloff, J. R., Pathé, M., McEwan, T. ve Purcell, R.,2006. *Assessing and managing the risks in the stalking situation*. Journal of American Academic Psychiatry Law, 2006. 439-450.
21. Lee, R. K.,1998. *Romantic and electronic stalking in a college context*. 2, basım yeri bilinmiyor : Journal of Women and the Law, 4. 373-409.
22. Marks, C. A.,1997. *"The Kansas Stalking Law: A 'Credible Threat' To Victims. A Critique Of The Kansas Stalking Law And Proposed Legislation"* Washburn Law Journal, 36. 468-498.
23. Tjaden, P. & Thoennes, N., 1998. *Stalking in America: Findings from the national violence against women survey*. Washington, DC : National Institute of Justice Centers for Disease Control and Prevention.
24. Hinsie, L., & Campbell, R.,1974. *Psychiatric dictionary* . basım yeri bilinmiyor : New York: Oxford University Press.
25. Meloy, J.R.,1996. *Stalking (obsessional following): A review of some preliminary studies*. Aggression and Violent Behavior.
26. Harmon, R.B., Rosner, R., & Owens, H.,1995. *Obsessional harassment and erotomania in a criminal court population*. Journal of Forensic Sciences, 188-196.
27. Ellison, L. ve Akdeniz, Y. 1998. *Cyber-stalking: the regulation of harassment on the internet*. Criminal Law Review. 29-48.
28. Henry, N. ve Powell, A. ,2015. *Beyond the 'sext': Technology-facilitated sexual violence and harassment against adult women*. Australian & New Zealand Journal of Criminology. 48. 104-118.
29. Morewitz, S. J.,2003. *Stalking and violence: New patterns of trauma and obsession*. New York : Kluwer Academic/Plenum Publishers.
30. Alexy, E. M., Burgess, A. W., Baker, T. ve Smoyak, S. A., 2005. *Perceptions of cyberstalking among college students*. Brief Treatment and Crisis Intervention. 5. 279-289.
31. Reyns, B.,2019. *Online pursuit in the twilight zone: Cyberstalking perpetration by college students*. Victims & Offenders,14. 183-198.
32. Miglietta, A. ve Acquadro Maran, D.,2016. *Gender, sexism and the social representation of stalking: What makes the difference?*. Psychology of Violence, 7. 563- 573.
33. Douglas, K. S. ve Dutton, D. G., 2001. *Assessing the link between stalking and domestic violence*. Aggression and Violent Behavior, 6. 519-546.
34. Sheridan, L., Scott, A. J., Archer, J. ve Roberts, K., 2017. *Female undergraduate's perceptions of intrusive behavior in 12 countries*. Aggressive Behavior, 4. 531-543.
35. Meloy, J., 1998. *The Psychology of Stalking: Clinical and Forensic Perspectives*.
36. Mohandie, K., Meloy, J., McGowan, M., & Williams, J.,2006. *The RECON typology of stalking: Reliability and validity based upon a large sample of north American stalkers*. Journal of Forensic Science, 51. 147-155.
37. Thomas, S., Purcell, R., Pathé, M., & Mullen, P.,2008. *Harm associated with stalking* Australian and New Zealand Journal of Psychiatry, 800-806.
38. Dardis, C. M., Amoroso, T. ve Iverson, K. M.,2017. *In timate partner stalking: Contributions to PTSD symptomatology among a national sample of women veterans*. Psychological Trauma: Theory Research, Practice and Policy, Cilt 9. 67-63.

39. Kuehner, C., Gass, P. ve Dressing, H.,2012. *Mediating effects of stalking victimization on gender differences in mental health*. Journal of Interpersonal Violence, 27. 199-221.
40. Fissel, E.R., & Reyns, B.W.,2020. *The aftermath of cyberstalking: School, work, social, and health costs of victimization*. American Journal of Criminal Justice, 45. 70-87.
41. Sakallı-Uğurlu, N. ve Akbaş, G.,2013. *Namus kültürlerinde “namus” ve “namus adına kadına şiddet”*: Sosyal psikolojik açıklamalar. Türk Psikoloji Yazıları, 2013, 16. 76-91.
42. Mechanic, M. B., Weaver, T. L. ve Resick, P. A., 2000. *Intimate partner violence and stalking behavior: Exploration of patterns and correlates in a sample of acutely battered women*. Violence and Victims, 15. 55-72.
43. Ferreira, C. ve Matos, M. 2013. *Post-relationship stalking: The experience of victims with and without history of partner abuse*. Journal of Family Violence ,28. 393-402.
44. Spitzberg, B. H. ve Cupach, W. R.,2003. *What mad pursuit?: Obsessive relational intrusion and stalking related phenomena*. Aggression and Violent Behavior, 8. 345-375.
45. Sallan Gül, S.,2013.*The role of the state in protecting women against domestic violence and women’s shelters in Turkey*. Women’s Studies International Forum, 107-116